

Středa 25. března 2009

Prozatímní dohoda o partnerství mezi tichomořskými státy a ES

P6_TA(2009)0178

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. března 2009 o prozatímní dohodě o hospodářském partnerství mezi Evropským společenstvím na jedné straně a tichomořskými státy na straně druhé

(2010/C 117 E/20)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá usnesení ze dne 25. září 2003 o páté ministerské konferenci WTO v Cancúnu ⁽¹⁾, ze dne 12. května 2005 o hodnocení jednacího kola v Dohá po rozhodnutí Generální rady WTO ze dne 1. srpna 2004 ⁽²⁾, ze dne 1. prosince 2005 o přípravách šesté ministerské konference WTO v Hongkongu ⁽³⁾, ze dne 23. března 2006 o dopadu dohod o hospodářském partnerství (EPA) na rozvoj ⁽⁴⁾, ze dne 4. dubna 2006 o hodnocení jednacího kola z Dohá po konání ministerské konference WTO v Hongkongu ⁽⁵⁾, ze dne 1. června 2006 o obchodu a chudobě: navrhování obchodních politik pro co největší přínos obchodu při snižování chudoby ⁽⁶⁾, ze dne 7. září 2006 o přerušení jednání o rozvojové agendě z Dohá ⁽⁷⁾, ze dne 23. května 2007 o dohodách o hospodářském partnerství ⁽⁸⁾, ze dne 12. prosince 2007 o dohodách o hospodářském partnerství ⁽⁹⁾ a na svůj postoj ze dne 5. června 2008 o návrhu nařízení Rady o uplatňování systému všeobecných celních preferencí pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 552/97, (ES) č. 1933/2006 a nařízení Komise (ES) č. 964/2007 a (ES) č. 1100/2006 ⁽¹⁰⁾,
- s ohledem na prozatímní dohodu o hospodářském partnerství mezi Evropským společenstvím na jedné straně a tichomořskými státy na straně druhé,
- s ohledem na Dohodu o partnerství mezi členy skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, která byla podepsána v Cotonou dne 23. června 2000 (dohoda z Cotonou),
- s ohledem na závěry Rady ve složení pro obecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) z dubna 2006, října 2006, května 2007, října 2007, listopadu 2007 a května 2008,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 23. října 2007 o dohodách o hospodářském partnerství (KOM(2007)0635),
- s ohledem na Všeobecnou dohodu o clech a obchodu (GATT), především na článek XXIV této dohody,
- s ohledem na prohlášení ministrů přijaté dne 14. listopadu 2001 na čtvrté ministerské konferenci Světové obchodní organizace v Dohá,
- s ohledem na prohlášení ministrů přijaté dne 18. prosince 2005 na šesté ministerské konferenci Světové obchodní organizace v Hongkongu,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 77 E, 26.3.2004, s. 393.

⁽²⁾ Úř. věst. C 92 E, 20.4.2006, s. 397.

⁽³⁾ Úř. věst. C 285 E, 22.11.2006, s. 126.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 292 E, 1.12.2006, s. 121.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 293 E, 2.12.2006, s. 155.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 298 E, 8.12.2006, s. 261.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 305 E, 14.12.2006, s. 244.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 102 E, 24.4.2008, s. 301.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 323 E, 18.12.2008, s. 361.

⁽¹⁰⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0252.

Středa 25. března 2009

- s ohledem na zprávu a doporučení pracovní skupiny pro podporu a rozvoj obchodu, která byla přijata Generální radou WTO dne 10. října 2006,
 - s ohledem na Deklaraci tisíciletí OSN ze dne 8. září 2000, která vymezuje rozvojové cíle tisíciletí jako kritéria stanovená celým mezinárodním společenstvím s cílem odstranit chudobu,
 - s ohledem na sdělení z Gleneagles přijaté dne 8. července 2005 skupinou G8,
 - s ohledem na čl. 108 odst. 5 ve spojení s čl. 103 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že od 1. ledna 2008 obchodní vztahy mezi Evropskou unií a státy AKT, které státům AKT udělovaly přednostní přístup na trhy EU na nerecipročním základě, přestaly odpovídat pravidlům WTO,
- B. vzhledem k tomu, že dohody o hospodářském partnerství (EPA) jsou slučitelné s pravidly WTO a jejich cílem je posilovat regionální integraci a podporovat postupné začleňování ekonomik států AKT do světového hospodářství, a tím napomáhat jejich udržitelnému sociálnímu a hospodářskému rozvoji a přispívat k obecnému úsilí o odstranění chudoby v těchto státech,
- C. vzhledem k tomu, že dohody EPA by měly sloužit k tomu, aby byly vybudovány dlouhodobé vztahy, v jejichž rámci bude obchod podporovat rozvoj,
- D. vzhledem k tomu, že prozatímní dohody EPA jsou dohodami o obchodu se zbožím, které mají za cíl zabránit narušení obchodu států AKT s Evropskou unií,
- E. vzhledem k tomu, že současná finanční a hospodářská krize znamená, že obchodní politika bude mít pro rozvojový svět větší význam než kdykoli předtím,
- F. vzhledem k tomu, že prozatímní dohoda o hospodářském partnerství se zaměřuje na obchod se zbožím a na soulad s pravidly WTO,
- G. vzhledem k tomu, že pravidla WTO nevyžadují od států, jež uzavřely dohodu o hospodářském partnerství, aby přijaly závazky týkající se liberalizace v oblasti služeb ani jim to nezakazují,
- H. vzhledem k tomu, že státní a regionální dopad závazků, jež jsou součástí dohod, by mohl být velmi výrazný,
- I. vzhledem k tomu, že ze 14 + 1 (Východní Timor) tichomořských států AKT k dnešnímu dni parafovaly prozatímní dohodu o hospodářském partnerství pouze Papua – Nová Guinea a Republika Fidži,
- J. vzhledem k tomu, že prozatímní dohoda o hospodářském partnerství může pravděpodobně ovlivnit oblast působnosti a obsah budoucích dohod mezi Papuou – Novou Guineou a Republikou Fidži a dalšími obchodními partnery a pozici regionu při vyjednáváních,
- K. vzhledem k tomu, že mezi Evropskou unií a tichomořskými státy existuje omezená hospodářská soutěž v důsledku toho, že velkou většinu vývozu z Evropské unie tvoří hlavně zboží, které tichomořské státy nevyrobí, ale často je potřebují pro přímou spotřebu nebo jako vstupy pro vnitrostátní průmysl,
- L. vzhledem k současné politické situaci, kdy v čele Fidži stojí vláda vedená armádou, by každá řádná dohoda EPA měla být podmíněna dohodnutým plánem směřujícím k demokratickým volbám, schváleným všemi příslušnými politickými skupinami na Fidži,
- M. vzhledem k tomu, že Rada požadovala okamžité a úplné obnovení demokracie a brzký návrat k občanské vládě,

Středa 25. března 2009

- N. vzhledem k tomu, že tichomořskou regionální skupinu států AKT tvoří 14 vzájemně velmi vzdálených ostrovních států a Východní Timor a že celkový počet jejich obyvatel je méně než 8 milionů; vzhledem k tomu, že tichomořské státy jsou rozmanitější než jakákoli jiná oblast, pokud jde o jejich velikost a charakteristiky, přičemž největší z těchto států (Papua – Nová Guinea) je třítisíckrát větší než ten nejmenší z nich (Niue),
- O. vzhledem k tomu, že rybolov a činnosti a odvětví související s rybolovem vykazují největší potenciál pro budoucí nárůst vývozu,
- P. vzhledem k tomu, že nová obchodní pravidla musí doprovázet zvýšení pomoci v oblasti obchodu,
- Q. vzhledem k tomu, že strategie EU pro pomoc v oblasti obchodu má za cíl zlepšit schopnost rozvojových zemí využívat nových obchodních příležitostí,
- R. vzhledem k tomu, že se Evropská unie a státy AKT dohodly na nových a pružnějších pravidlech původu, jež budou znamenat významný přínos, budou-li prováděna náležitým způsobem a s řádným ohledem na omezené úrovně kapacity,
- S. vzhledem k tomu, že harmonogram probíhajících jednání od prozatímní dohody o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a tichomořskými státy k řádné dohodě EPA vychází z toho, že dohoda bude uzavřena do konce roku 2009,
1. zdůrazňuje, že tyto dohody nelze považovat za uspokojivé, nedosáhnou-li tří cílů: poskytnutí podpory udržitelného rozvoje státům AKT, podpora jejich účasti na světovém obchodu a posílení procesu regionalizace;
 2. zdůrazňuje, že hlavním cílem této dohody je dosáhnout těchto cílů: přispět k udržitelnému rozvoji států AKT, podpořit jejich účast na světovém obchodu, posílit proces regionalizace, oživit obchod mezi Evropskou unií a státy AKT a napomáhat diverzifikaci hospodářství států AKT;
 3. zdůrazňuje, že k dosažení ochrany před případnými škodlivými důsledky otevírání hospodářství tichomořských států musí být ze strany Evropské unie zajištěna podpůrná opatření, která přinesou skutečné výhody prostřednictvím obchodních preferencí a dosahování hospodářského a sociálního rozvoje;
 4. je přesvědčen, že tato dohoda EPA musí podporovat a posilovat obchod, hospodářský růst, regionální integraci, diverzifikaci hospodářství a snižování chudoby;
 5. vyzývá obě strany, aby podle plánu ukončily jednání v průběhu roku 2009; dále je vyzývá, aby přijaly všechna opatření potřebná pro to, aby mohly souhrnnou dohodu EPA mezi zeměmi AKT a Evropskou unií uzavřít, jak bylo zamýšleno, do konce roku 2009;
 6. uznává význam a výhody dosažení dohod mezi Evropskou unií a jejími partnery z oblasti AKT, které jsou slučitelné s pravidly WTO, neboť bez takovýchto dohod by naše obchodní vztahy a jejich rozvíjení bylo do značné míry narušeno; to se projevilo v přínosech, které vývozci získali z nárůstu obchodu s Evropskou unií poté, co došlo k ukončení režimu preferenčních cel podle dohody z Cotonou dne 31. prosince 2007;
 7. vítá skutečnost, že Evropská unie nabízí státům AKT na svůj trh přístup zcela osvobozený od cel a kvót u většiny produktů s cílem podpořit liberalizaci obchodu mezi státy AKT a Evropskou unií;

Středa 25. března 2009

8. zdůrazňuje, že podepsání prozatímní dohody o hospodářském partnerství je nezbytným krokem k zajištění udržitelného růstu v tomto regionu jako celku, a zdůrazňuje význam pokračujících jednání, která budou směřovat k uzavření souhrnné dohody podporující zvyšování obchodu a investic a regionální integraci;
9. bere na vědomí, že prozatímní dohoda o hospodářském partnerství stanovila přechodná období pro malé a střední podniky (MSP), aby se mohly přizpůsobit změnám zavedeným touto dohodou, a důrazně vyzývá orgány tichomořských států, aby při jednáních o souhrnné dohodě EPA nadále podporovaly zájmy MSP;
10. naléhavě žádá Komisi, aby nevyvíjela na tichomořské státy tlak, aby přijaly závazky týkající se liberalizace v oblasti služeb a tzv. „singapurských otázek“;
11. naléhá na státy AKT, aby pokračovaly v procesu liberalizace, aby se příslušné reformy neomezovaly na obchod se zbožím a aby se podpořila větší liberalizace obchodu a služeb;
12. vyzývá k zavedení silného regulačního rámce pro vyjednávání o službách, aby se zajistilo poskytování univerzálních služeb a postavení základních veřejných služeb mimo rámec vyjednávání;
13. vyzývá Evropskou unii, aby v návaznosti na podpis prozatímní dohody o hospodářském partnerství poskytla orgánům států AKT i soukromému sektoru větší a vhodnou pomoc s cílem usnadnit jejich přechod na tržní hospodářství;
14. naléhavě vyzývá příslušné státy, aby poskytovaly jasné a transparentní informace o své hospodářské a politické situaci a rozvoji s cílem zlepšit spolupráci s Komisí;
15. důrazně vybízí vyjednavče všech souhrnných dohod EPA, aby plně zohlednili transparentní hospodaření s přírodními zdroji a navrhli osvědčené postupy, které příslušné státy potřebují k tomu, aby z těchto zdrojů dosahovaly co nejvyšších zisků;
16. zdůrazňuje význam vnitroregionálního obchodu a nutnost zvýšení regionálních obchodních propojení, má-li být v regionu zajištěn trvale udržitelný růst; upozorňuje na význam spolupráce mezi různými regionálními subjekty a jejich shodného postupu;
17. vybízí k dalšímu snižování cel mezi rozvojovými zeměmi a regionálními seskupeními, která nyní činí 15 až 25 % obchodní hodnoty, aby se více podpořil obchodu „jih – jih“, hospodářský růst a regionální integrace;
18. vyzývá Komisi, aby učinila vše, co je v jejích silách, k obnovení jednání o rozvojové agendě z Dohá a aby zajistila, že dohody o liberalizaci obchodu budou nadále podporovat rozvoj v chudých zemích;
19. je přesvědčen, že souhrnné dohody EPA by měly být doplňkem k rozvojové agendě z Dohá, a nikoli alternativou pro státy AKT;
20. uznává, že je nutno začlenit kapitolu o ochraně obchodu, která obsahuje bilaterální ochranná opatření; vyzývá obě strany, aby se vystříhaly nadbytečného užívání těchto ochranných opatření, vyzývá Komisi, aby v rámci pokračujících jednání za účelem uzavření souhrnné EPA dala souhlas k revizi ochranných opatření, jež jsou obsažena v prozatímní EPA, aby bylo zaručeno náležité, transparentní a bezodkladné uplatnění, pokud budou splněna kritéria pro jejich použití;
21. podporuje výjimky z celních sazeb sjednané pro zemědělské produkty a některé zpracované zemědělské produkty za předpokladu, že jsou zavedené především v zájmu ochrany mladých průmyslových odvětví nebo citlivých produktů v dotčených zemích;

Středa 25. března 2009

22. požaduje rychlý průběh ratifikačního procesu, aby mohly partnerské země využívat výhod, které skýtá prozatímní dohoda o hospodářském partnerství, bez zbytečných prodlev;
23. připomíná, že ačkoli lze prozatímní dohodu považovat za první krok v příslušném procesu, z právního hlediska se jedná o zcela nezávislou mezinárodní dohodu, která nevede automaticky ani k řádné dohodě EPA, ani k tomu, že tuto řádnou dohodu podepíší všichni původní signatáři prozatímní dohody EPA;
24. vyzývá Komisi, aby nabídla maximální pružnost v dalších jednáních, jak se uvádí v závěrech Rady (GAERC) v této věci z května 2008 a listopadu 2008;
25. vyzývá Komisi, aby projednala žádosti tichomořských států, aby byla pro řádnou dohodu EPA znovu projednána některá sporná témata obsažená v prozatímní dohodě EPA, jež by rády pozměnily nebo stáhly;
26. poukazuje na skutečnost, že Papua – Nová Guinea a Fidžijská republika jsou doposud jedinými členy z tichomořské oblasti, kteří tuto dohodu uzavřeli, přičemž ostatní státy tohoto regionálního uskupení se z důvodu nižšího objemu obchodu se zbožím s Evropskou unií rozhodly dohodu nepodepsat;
27. připomíná, že vytvoření skutečného regionálního trhu představuje základní předpoklad pro úspěšné uplatňování dohod EPA a že regionální integrace a spolupráce jsou nezbytné pro sociální a hospodářský rozvoj tichomořských států;
28. zdůrazňuje, že je nezbytné zajistit, aby prozatímní dohoda EPA nevedla k oslabení politických zájmů a mínění veřejnosti s ohledem na hospodářskou integraci Tichomoří;
29. zdůrazňuje tudíž, že se při uplatňování prozatímní dohody EPA a jednáních o řádné dohodě EPA musí náležitě zohlednit proces integrace v tichomořských státech;
30. doporučuje, aby při probíhajících jednáních o řádné dohodě EPA bylo postupováno flexibilně, nesteriomerně a pragmaticky; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby zejména zohlednila požadavky tichomořských států týkající se rozvojových aspektů dohody; v tomto ohledu vítá závěry GAERC z května 2008;
31. upozorňuje na skutečnost, že tato dohoda může mít dopady také na vztahy mezi tichomořským regionem a jeho nejbližšími a nejdůležitějšími obchodními partnery, tj. Austrálií a Novým Zélandem, a že je třeba zajistit, aby ustanovení stávající dohody nebyla překážkou budoucím obchodním dohodám s těmito zeměmi;
32. bere na vědomí, že do souhrnné dohody o hospodářském partnerství byla vložena kapitola o rozvojové spolupráci zahrnující spolupráci v obchodu se zbožím, konkurenceschopnost dodavatelů, infrastrukturu na podporu podnikání, obchod v oblasti služeb, obchodní otázky, budování institucionálních kapacit a fiskální úpravy; vyzývá obě strany k dodržování přijatého závazku ohledně toho, že jednání o hospodářské soutěži a vládních zakázkách ukončí až poté, co bude vybudována náležitá kapacita;
33. připomíná, že dohoda EPA musí podporovat rozvojové cíle, politiky a priority tichomořských států, a to nejen svojí strukturou a obsahem, ale také způsobem a stylem jejich provádění;
34. zdůrazňuje, že dohoda EPA by měla přispívat k dosažení rozvojových cílů tisíciletí;
35. uznává skutečnost, že Evropská unie se přiklání k selektivnímu uplatňování principu doložky nejvyšších výhod u všech subregionálních skupin AKT;

Středa 25. března 2009

36. připomíná, že v říjnu 2007 EU přijala strategii pro pomoc v oblasti obchodu, v níž se zavázala, že do roku 2010 navýší společnou pomoc EU v oblasti obchodu na 2 miliardy (2 000 000 000) EUR ročně (tj. 1 miliarda EUR z prostředků Společenství a 1 miliarda EUR z prostředků členských států); trvá na tom, aby tichomořský region obdržel přiměřenou a spravedlivou část této částky;
37. vyzývá ke včasnému vymezení a zajištění rozdělení prostředků pro pomoc v oblasti obchodu; zdůrazňuje, že by tyto finanční prostředky měly být doplňkovými zdroji, a nejen znovupoužitými finančními prostředky Evropského rozvojového fondu, že by měly odpovídat prioritám Papuy – Nové Guiney a Fidžijské republiky a jejich vyplácení by mělo být včasné, předvídatelné a v souladu s harmonogramem uplatňování vnitrostátních a regionálních strategických rozvojových plánů; připomíná, že dohoda EPA musí podporovat rozvojové cíle, politiky a priority tichomořských států, a to nejen svojí strukturou a obsahem, ale i způsobem a stylem provádění;
38. vyzývá Komisi, aby vzhledem k závazku, který v září 2007 přijala Rada s ohledem na Dohodu o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS+) a přístup k lékům, nevyjednávala doplňková ustanovení k této dohodě, která by se týkala léků a která by ovlivňovala veřejné zdraví a přístup k lékům, v rámci řádné dohody EPA, aby po příslušných státech nepožadovala dodržování závazků vyplývajících ze Smlouvy o patentové spolupráci (PCT) a Smlouvy o patentovém právu (PLT) ani souhlas s nimi, aby do dohody nezačleňovala ustanovení směrnice 2004/48/ES⁽¹⁾ a aby do řádné dohody EPA nezaváděla nové otázky, např. ochranu nepůvodních databází;
39. vyjadřuje svou trvalou podporu uzavření souhrnné dohody EPA mezi Evropským společenstvím a Tichomořím, včetně klíčové oblasti jednání o právech duševního vlastnictví, která se vztahují nejen na technologické produkty Západu, ale také na biologickou rozmanitost a tradiční znalosti;
40. vyzývá k zavedení odpovídajících a transparentních monitorovacích mechanismů – s jasně vymezenou rolí a vlivem – za účelem sledování dopadu dohod o hospodářském partnerství se zvýšeným zapojením AKT a širokými konzultacemi se zúčastněnými subjekty;
41. domnívá se, že je důležité, aby byl při provádění dohod EPA vytvořen odpovídající monitorovací systém, který by byl koordinován příslušným parlamentním výborem sestávajícím z členů Výboru pro mezinárodní obchod a Výboru pro rozvoj, který by zajišťoval potřebnou rovnováhu mezi zachováním vedoucí úlohy Výboru pro mezinárodní obchod a celkovou soudržností obchodních a rozvojových politik; tento parlamentní výbor musí fungovat pružně a aktivně koordinovat svou činnost se Smíšeným parlamentním shromážděním AKT-EU; domnívá se, že tato monitorovací činnost by měla být zahájena po přijetí každé jednotlivé prozatímní dohody o hospodářském partnerství;
42. zdůrazňuje zejména zásadní úlohu parlamentů zemí AKT a nestátních subjektů při monitorování a správě dohod EPA a žádá Komisi, aby podpořila jejich zapojení do probíhajících jednání; to vyžaduje aby EU a země AKT schválily jasný program jednání založený na účasti všech aktérů;
43. zdůrazňuje, že řádná dohoda o hospodářském partnerství by měla zahrnovat ustanovení o revizi a globální posouzení dopadů, jež by mělo být provedeno 3 až 5 let po podpisu dohody s cílem zjistit sociální a hospodářský dopad dohody, včetně nákladů a důsledků jejího provádění; žádá, aby se jakékoli revize dohody účastnil Evropský parlament a parlamenty tichomořských států;
44. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a zemí AKT, Radě ministrů AKT-EU a Smíšenému parlamentnímu shromáždění AKT-EU.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29.4.2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, 30.4.2004, s. 45).